

Jaarverslag 2022 - Stichting botanische tuin Dr. Costerus

De tuin in 2022

We kijken terug op een mooi jaar in de Costerustuin. Met dank aan de vrijwilligers en ondanks de hete droge zomer ligt de tuin er verzorgd bij en is de Collectie Basisplanten vrijwel compleet. Bezoekers zijn er dagelijks en hun waardering is eigenlijk altijd positief. Activiteiten, zoals het nieuwe Gluren bij de Buren met een korte muziekvoorstelling onder de 100-jarige Ginkgo, zijn goed bezocht. De storm van 18 februari heeft landelijk en ook in Hilversum veel schade aangericht maar gelukkig zijn de bomen in de Costerustuin gespaard gebleven. Alleen de daken van gereedschapsblokhut en Costhuys werden beschadigd maar de reparaties zijn snel en geheel door vrijwilligers uitgevoerd. De financiële huishouding is op orde, contact met de Gemeente Hilversum, burens en relaties verloopt goed.

Doel en bestaansrecht van de tuin

Deze historische botanische tuin met alle 40 plantenorden is gebaseerd op de Flora-plantenindeling van 1909. De stichter van de tuin, dr. Jan Costerus (1849-1938) wilde met deze openbare tuin in

Hilversum de kennis en liefde voor en het behoud van de natuur stimuleren. De tuin, sinds 1930 op de huidige locatie met ingang aan de Zonnelaan, is nog altijd volgens die uitgangspunten ingericht. Keuzes voor planten worden langs de historische meetlat voor botanische planten gelegd en als het even kan staat de plant ook op de Rode plantenlijst van zeldzame planten in Nederland. Daarmee is de tuin meteen ook van belang voor de biodiversiteit, want inheemse planten zijn immers goed voor bestuivers. Ook duurzaamheid en klimaatbestendigheid zijn een leidraad bij de plantenkeuze en dat bleek in 2022 extra belangrijk met de zeer hete en droge zomer.

Wederom is in 2022 gewerkt aan de Collectie Basisplanten van ongeveer 100 voorbeeldplanten. Paaltjes met QR-codes in de perken brengen de bezoeker naar onze website voor informatie over de plantenorden en met name over die 100 voorbeeldplanten. Dagelijks zijn er bezoekers, voor een wandeling, een groene werkpauze of op zoek naar een bijzondere plant en inspiratie voor eigen tuin. De club vrijwilligers werkt met enthousiasme en toewijding één- of tweemaal per week in de perken en dat is te zien.

De tuin manifesteert zich ook met het eigen (jaar) magazine Costerus Cost, Open Monumenten weekend, Gluren bij de burens, Plantenuitgifte, High Tea, Instagram, Facebook en een digitale nieuwsbrief. Op deze zaken wordt hieronder uitgebreider ingegaan.

Verslag van het bestuur

Het bestuur van de Costerustuin streeft ernaar vrijwilligers en bezoekers te blijven interesseren voor de tuin zodat deze een bijdrage kan leveren aan liefde voor en kennis en behoud van de natuur. Daarmee past de tuin ook nog eens mooi in het Programma Groen van de Gemeente Hilversum, met de drie pijlers biodiversiteit, duurzaamheid en vitaliteit. De tuin is altijd openbaar toegankelijk. Met uiteenlopende activiteiten, zowel off- als online, houdt het team de Costerustuin in de belangstelling. Dat gebeurt met 'grote' activiteiten, zoals deelname aan de landelijke Open Monumentendag, waarbij de Gemeente Hilversum ons vermeldt in de folder. Dat kan ook met kleine acties, zoals het plaatsen van ons nieuwe plantenrekje waar planten tegen een donatie (al dan niet digitaal via de website) worden aangeboden.

Het belang van donaties en subsidies voor het op orde houden van de financiële middelen blijft een uitdaging. Het magazine Costerus Cost is extra rondgebracht onder burens en kennissen van de vrijwilligers. Het onderhoud wordt gegarandeerd door vrijwilligers (Collectie Basisplanten, rest van de ongeveer 1000 planten en struiken, vijver, website en online communicatie, Costhuys en Gereederschapshuis) en incidenteel door hoveniers (beukhaag en bomen).

Bestuur

Het bestuur bestond in 2022 uit:

-Bert Beijer (voorzitter)

-Piet Vulto (penningmeester)

-Mark van Schaick (bestuurslid, o.a. webmaster, hoofdredacteur magazine, nieuwsbrief)

-Nikoline van der Werf (bestuurslid, o.a. vrijwilligersrelaties, Instagram, tuinvrouw).

Het bestuur is onbezoldigd. Het bestuur vergadert ongeveer vier keer per jaar, in 2022 iets vaker in verband met de bestuursoverdracht (14/1, 2/2, 4/5, 20/7, 5/10, 4/11). Eind 2022 is Bert Beijer afgetreden als voorzitter en opgevolgd door Arda van der Steen en Nikoline van der Werf die het voorzitterschap als duo op zich nemen.

De stichting is ingeschreven bij de KvK en heeft een ANBI status. We zijn o.a. lid van het duurzaamheidsplatform Hilversum100. Men kan ons bereiken via de website, het email- en postadres.

Vrijwilligers

Begin 2022 speelde corona nog steeds een rol en werd er dus geen vrijwilligersvergadering gehouden. Na de jaarlijkse winterstop is gewoon gestart met tuinieren op vrijdag 4 februari 2022. Vrijdag is de officiële werkdag met elke week zo'n 10 tot 15 vrijwilligers en dinsdag is inmiddels voor een iets kleinere groep tot de 2^e werkdag uitgegroeid. De grootonderhoud-dagen vonden plaats in februari en augustus (compost) en in april (container). Op 20 juni volgden de vrijwilligers in de tuin van vrijwilliger Renata een workshop 'schriftje met bladafdruk maken'. Juli en augustus waren zeer warm en droog. Er is voor het behoud van de tuin daarom vaak in de vroege ochtend gesproeid. Tijdens het vrijwilligersuitje op vrijdag 2 september is de Kas op de voormalige kwekerij van Krijn Spaan in 's-Graveland bezocht, met een lezing over zeldzame botanische planten door Martin Stevens. De middag werd afgerond met een door vrijwilligers verzorgde picknick op het landje van vrijwilliger Ellen Brandligt. Het tuinjaar is afgesloten met een koffieochtend bij café 't Tolhuis op 17 december.

Eind 2022 bestaat de groep uit 29 vrijwilligers, communicatie gaat via de whatsappgroep en mail. -20 personen, met als hoofdtaak tuinieren, waaronder enkele vrijwilligers die eventueel rondleiden -6 vrijwilligers met uitsluitend andere taken: technisch onderhoud, bestuurstaken of iets anders -3 vrijwilligers staan wel op de vrijwilligerslijst maar zijn dit jaar minder actief geweest. Ten overvloede: de vrijwilligers ontvangen geen (financiële) vergoeding voor het verrichte werk.

Activiteiten 2022

Plantenrekje en zaden

Naast het beeld van Costerus staat met ingang van april 2022 een plantenrekje met stekjes met een naambordje, een initiatief van enkele vrijwilligers. Het zijn planten die over zijn in de tuin en die we te koop aanbieden. De plantenliefhebbers doen een donatie in de pot of via de website. Er wordt goed gebruik van gemaakt en we hebben geen last van vandalisme. Zaden uit de tuin worden incidenteel en zolang de voorraad strekt aangeboden tijdens activiteiten in de tuin.

Bloeikalender als rondleider

Sinds voorjaar 2022 hangt er op initiatief van 2 vrijwilligers een plattegrond met maandelijkse bloeikalender in het vitrinekastje en staat er een geel balletje bij die bloeiers in de tuin. We zien de bezoekers de plattegrond veelvuldig gebruiken als 'rondleiding' door de tuin.

Rondleidingen

Wij plannen geen vaste rondleiding in de agenda maar op verzoek kan dat altijd. De bibliotheek leesgroep kwam bijvoorbeeld langs op 15 april.

High Tea in de tuin

De High Tea op zaterdag 14 juni was een groot succes. Deze middag is altijd volgeboekt maar heeft door corona twee jaar niet kunnen plaatsvinden. De deelnemers zijn altijd enthousiast over de verschillende hapjes, de bijzondere recepten en de verrassende combinaties van de planten die in de gerechtjes zijn verwerkt. Een paar uur kijken, ruiken en proeven en luisteren naar Ellen Brandligt. Zij boeit deelnemers met haar kennis en toepassingen van de kruiden/planten in de tuin.

Gluren bij de buren

Op zondag 3 juli nam Hilversum deel aan 'Gluren bij de Buren', een landelijke actie waarbij kunstenaars optreden in tuinen en bij mensen thuis. Op initiatief van een vrijwilliger, deed de Costerustuin voor het eerst mee. We ontvingen twee musici die met muziek en tekst een verhaal vertelden. Bij de vijver volgden de bezoekers zittend en staand de voorstelling, die gedurende de dag driemaal werd herhaald. De geluidskwaliteit is buiten lastig, daar moet in 2023 rekening mee worden gehouden. Interessante actie om een nieuw, ander publiek kennis te laten maken met de tuin.

Open Monumentendag

Landelijke thema 2022: duurzaamheid. Landelijk doel: burgers betrekken bij monumenten in hun gemeente. De gemeente Hilversum brengt ieder jaar een mooie publicatie (folder) uit met korte informatie over alle deelnemende organisaties. Op zaterdag 10 en zondag 11 september konden bezoekers in de tuin terecht. Het magazine Costerus Cost lag er voor iedereen en er waren druiven uit de tuin te proeven. Ongeveer 200 bezoekers, van alle leeftijden, velen voor de eerste keer.

Plantuitgifte

Op zaterdagochtend 1 oktober vond de jaarlijkse plantuitgifte -dag plaats. Een activiteit waar buurtbewoners en vrienden van de tuin naar toe komen. Mensen halen, maar brengen ook planten.

Promotie en informatie 2022

In 2022 heeft de promotie van de Costerustuin via diverse kanalen plaatsgevonden.

Website www.costerustuin.nl

De website is in 2022 rond de 400 keer per maand bezocht, met een dip in de wintermaanden. Bezoekers van de website komen via een zoekopdracht, rechtstreeks en via Facebook. Best bekeken pagina's in 2022 zijn diverse pagina's in de [Plantencollectie](#). Dit is direct te linken aan de paaltjes met de QR-codes, die verspreid door de tuin de 40 plantenorden vertegenwoordigen. Scant een bezoeker met de smartphone zo'n code, dan komt zij of hij direct op de pagina van de betreffende plantenorde terecht, waar vervolgens enkele basisplanten uit die familie worden voorgesteld. Behalve de homepage wordt de pagina [historie](#) vaak bekeken. Ook de Vrijwilligerspagina (achter een wachtwoord), met actualiteiten en de adreslijst van de vrijwilligers, wordt regelmatig geraadpleegd.

Facebook en Instagram

Op het [Instagram-account](#) van de Costerustuin wordt gemiddeld 2,5 x per week een foto met korte tekst geplaatst. Het account is in 2016 gestart, bevat inmiddels 1248 berichten en telt 1045 volgers, vooral uit Nederland maar ook uit het buitenland. De Costerustuin op Facebook is niet heel actief meer. In 2023 zullen we ons Instagram-account laten doorlinken naar het facebook account. Het zijn verschillende volgers en zo is de informatie consistent eenduidig.

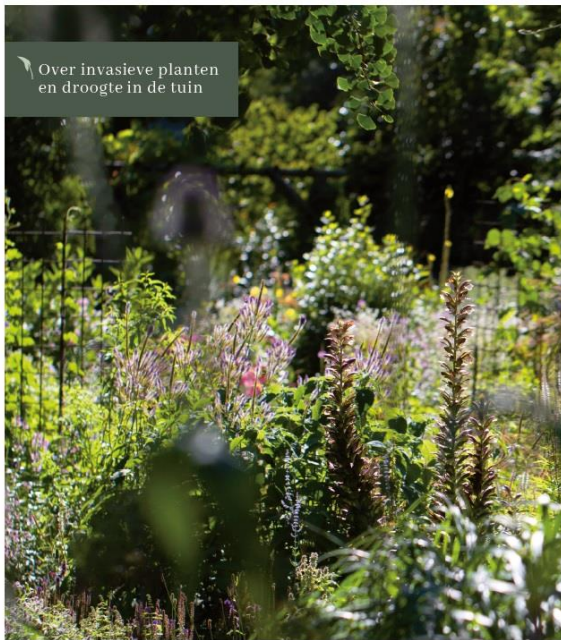
Nieuwsbrief Costerustuin

Aanmelden voor de digitale nieuwsbrief kan via de [website-link](#). Deze (format Mailchimp) is dit jaar 4x verstuurd met gemiddeld 3 nieuwtjes per editie. Ideeën blijven welkom, en we kunnen beter opletten in de tuin of er een nieuwswaardig onderwerp is te melden. Het aantal nieuwsbriefabonnees blijft groeien, op dit moment 260. Van de ontvangers opent ca. 60% de nieuwsbrief. 50% van de ontvangers opent hem tweemaal. Meer dan 20% van de 'openers' klikt door naar de website.

costerus cost

HERFST 2022

BOTANISCHE TUIN
DR. COSTERUS
HILVERSUM

Magazine Costerus Cost

Ons magazine Costerus Cost verschijnt sinds 2020 in A4-formaat en vooralsnog eenmaal per jaar, in 2022 in september. Het wordt verstuurd aan de vrienden van de tuin en uitgedeeld aan bezoekers.

Folder Costerustuin

De folder van de tuin geeft algemene informatie en bevat een plattegrond met opsomming van alle plantenorden die in de tuin te zien zijn. De folder wordt vernieuwd, druk is in 2023 voorzien.

Dag/weekbladen

Berichten over de Costerustuin worden met enige regelmaat geplaatst in regionale kranten, zoals Gooi en Eembode en De Gooi- en Eemlander. Digitale berichten via de respectievelijke websites.

De Gooische Tam Tam

Glossy magazine dat in het Gooi bij allerlei openbare adressen ligt, zoals boekhandel, horeca, kapper, winkels. In de zomereditie

2022, verzorgde journaliste Angela van der Elst twee pagina's over (en met foto's van) de Costerustuin. Aantal lezers 50.000, oplage onbekend.

Vroege Vogels radio NPO 1

Het radioprogramma Vroege Vogels, elke zondag van 7-10 uur op NPO Radio 1, heeft al jaren als 'publieks-rubriek' de zogenaamde fenolijn. Iedereen kan op het antwoordapparaat van het programma een kort bericht inspreken met een recente observatie in de natuur, eerstelingen en laatstelingen van die week. Maandelijks wordt ook een bericht over de Costerustuin ingesproken.

Gemeente Hilversum

Jaarlijkse avond voor nieuwe inwoners van Hilversum, meestal in okt ober/november. Door corona enkele jaren uitgesteld, in 2023 is deelname weer voorzien. Altijd in het raadhuis van Hilversum; nieuwe inwoners worden breed geïnformeerd over activiteiten in Hilversum. Ongeveer 250 bezoekers.

Vermelding op websites van derden

Hilversum 100 is een platform voor duurzame doeners in Hilversum en omgeving. Leden zijn o.a. Stichting Media Natuur Park, Vonk in de wijk, Fietsersbond Hilversum, Mud jeans, Land en Boschzigt, De Groene Afslag, De Hoorneboeg, SeniorenVereniging. De Costerustuin is [lid sinds september 2022](#).

Hilversum100 organiseert maandelijks bijeenkomsten over allerlei onderwerpen rond duurzaamheid, is actief op Instagram en verstuurt regelmatig een nieuwsbrief (bijvoorbeeld over onze plantuitgifte).

Maandelijks activiteiten (natuur, cultuur, kids) staan op LiveHilversum, 'on- en offline platform voor Hilversum'. De Costerustuin is [een van de locaties](#).

Landelijke website Uitjes.nl rangschikt daguitstapjes en uitjes per provincie. Als je zoekt op Hilversum of tuin kom je bij de [Costerustuin met foto en tekst](#).

Ook nog:

- <https://www.bezoekmijntuin.nl/tuinen/costerustuin/>
- <https://www.dudokarchitectuurcentrum.nl/andere-werken/de-costerustuin/>
- <https://www.visitgoivecht.nl/nl/locaties/4264778504/dr-costerustuin-1>
- <https://www.natuurwegwijzer.nl/bezoekerscentrum/56/costerustuin>
- <https://dailygreenspiration.nl/costerustuin-hilversum/>

Diverse contacten en samenwerking met andere organisaties

Gemeente Hilversum

Afspraken met afdeling Groen van de gemeente (februari & december) voor subsidieverzoek, het meedoen aan Programma Groen en het onderhoud van de bomen. Gemeente heeft op 24 februari een bezoek gebracht aan de Costerustuin om de toestand van de bomen op te nemen. Onderhoud wordt door Costerustuin zelf voorzien door een hovenier.

Groei&Bloei

Op vrijdag 5 augustus kwam fotograaf Fred Roest langs in de tuin om foto's te nemen bij het artikel dat door journaliste en influencer Katja Staring wordt geschreven (dailygreenspiration, Vroege Vogels column, tv-programma Binnenste Buiten). Vooraankondiging in nov-dec editie 2022, artikel in 2023.

ANWB speciale projecten

Marieke Theirlinck-Haafkens, journaliste speciale projecten bij ANWB, is in oktober op de tuin geweest met het oog op een nieuwe ANWB-tuinenroute die in maart 2023 wordt gelanceerd.

7 Tuinen in het Gooi

De Costerustuin participeert in de samenwerking van 'de 7 tuinen in het Gooi'. Die organisatie staat op een laag pitje maar de 7 tuinen bestaan natuurlijk en de kaart blijft handig.

Planning voor 2023

In 2023 staan de volgende acties op het programma van de Costerustuin.

Enkele grotere onderhoudsklussen:

- Pergola's opknappen en vernieuwen
- gereedschapshuisje opknappen en verven
- zichtbare mooie nieuwe toegangspoort maken (poort, bord Costerustuin, vlag)
- bladcompostbakken op achterland in orde maken

Onderhoud bomen, beukhaag en rest planten

- zomer 2023; hovenier Gerrit Verhoef van Symbio heeft offerte uitgebracht en controleert de bomen in Costerustuin voor onderhoud en snoei. Hij deed dat ook al in 2012, dus kent de Costerustuin goed.
- jaarlijks, hovenier Randolph Pelsink onderhoudt de beukhaag rondom de hele tuin.
- 20 vrijwilligers onderhouden de planten, struiken, paden en perken.

Folder plattegrond

Nu de Collectie Basisplanten klaar is en de QR-paaltjes van de plantenorden hun definitieve plek hebben, kan de folder met plattegrond worden gedrukt.

Communicatie

Aansluiting bij groene en duurzame initiatieven in Hilversum en 't Gooi opdat de bekendheid Costerustuin blijft en wordt vergroot en de tuin een bijdrage kan leveren aan kennis, liefde en behoud van de natuur.

Activiteiten voor 2023

De activiteiten uit 2022 worden ook in 2023 vervolgd. Via inschrijfformulier in Costhuys tekenen vrijwilligers in voor hulp bij de betreffende activiteit. Dat loopt altijd goed.

Jaarrekening & begroting

De Costerustuin heeft financieel gezien een rustig jaar achter de rug. We hadden nauwelijks stormschade na de zware storm van 18 februari. Het Costhuys is tegen zeer redelijke kosten geheel door vrijwilligers opgeknapt en kan weer een aantal jaren mee. Het gereedschapshuisje en de pergola's staan voor 2023 op de planning. In november 2022 heeft onze hovenier de bomen geïnventariseerd en in 2023 staan het bomenonderhoud en de snoeiwerkzaamheden op het programma. Verder hadden we in 2022 alleen de reguliere exploitatie-uitgaven, zoals water, compost, planten en gereedschap. We ontvangen nog altijd een vriendenbijdrage maar het aantal vrienden neemt langzaam af. Gelukkig hebben we een flinke buffer opgebouwd en blijft ook de Gemeente Hilversum positief over het verstrekken van subsidie. Wij passen uitstekend bij hun Programma Groen dat in december 2022 unaniem door de raad werd goedgekeurd.

Het financieel verslag 2022 van de Costerustuin is te vinden op de website www.costerustuin.nl
De Costerustuin is een erkende ANBI-organisatie en is opgenomen in de stichting Centraal Informatiepunt Goede Doelen (CIGD).

Namens het bestuur Stichting botanische tuin Dr. Costerus,

Nikoline van der Werf

Fotografie in dit jaarverslag: Frederike Jeurink